

Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28593>

Özet

Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC), **Otizm Spektrum Bozuklu?u** ile ili?kili davran??lar? taramak ve de?erlendirmek amacıyla kullan?lan bir ölçektir. Bu giri?, ölçenin Türkiye'deki psikometrik özelliklerini inceleyen uyarlama çal??mas?n? temel almaktadır. Çal??ma, ölçenin Türkçe formunun yüksek düzeyde **geçerlik** ve **güvenirlik** de?erlerine sahip oldu?unu ortaya koymuştur. ABC, toplam 57 maddeden ve otistik davran??lar?n farklı yönlerini kapsayan be? alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçenin Türkiye'de kullan?m?, otizm tanılama sürecine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Otizm, Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC), davran?? kontrol listesi, psikometrik özellikler, uyarlama, çocuk psikiyatrisi, geli?imsel bozukluklar

Yazarlar

Türkan Y?lmaz Irmak, Serap Tekinsav-Sütçü, Ali Ayd?n, Oya Sorias

Amaç

Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC), otistik bireylerin gösterdi?i davran??sal semptomlar?n sıkl??n? ve ?iddetini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçenin Türkiye adaptasyon çal??mas?, orijinal formun yap?sal bütünlü?ünü ve ölçme yetene?ini Türk kültürü ve popülasyonu ba?lam?nda do?rulamay? hedeflemiştir.

Bu çal??man?n temel amacı, ölçenin Türkçe formunun **yap? geçerli?i**, ölçüt geçerli?i ve **içerik geçerli?i** analizleri ile bilimsel standartlara uygunlu?unu belirlemek ve güvenilirlik katsayılar?n? hesaplamaktır. Böylece, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda güvenilir bir tarama aracı olarak kullan?labilmesi sağlanmıştır.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

ABC, **Otizm Spektrum Bozuklu?u** ile karakterize edilen temel davran??sal alanlar? ölçen çok boyutlu bir yapıdır. Ölçek, özellikle sosyal etkile?imdeki zorluklar, tekrarlayıc? ve k?sıtlı ilgi alanlar?, duysal tepkilerdeki anormallikler ve dil becerilerindeki gerilikler gibi otizmin çekirdek semptomlar?n? saptamaya odaklanır.

Ölçek, bu geni? yapıyı temsil eden 5 ana alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, otistik davran??lar?n farklı yönlerini ayrıntılı olarak inceleyerek klinisyenlere bireyin güçlü ve zayıf

yönleri hakkında kapsamlı bilgi sunar.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasında **geçerlik** bulgularının incelenmesi için kapsamlı bir metodoloji izlenmiştir. Kullanılan başlıca geçerlik türleri şunlardır:

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek amacıyla faktör analizi gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin orijinal 5 faktörlü yapısını destekleyip desteklemediğini göstermiştir.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçeğin bilinen otizm tanılama ölçütleri veya diğer ilgili araçlarla korelasyonu incelenmiştir.

Çerik Geçerliliği: Maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Güvenirlik

Otizm Davran?? Kontrol Listesi'nin (ABC) **güvenirlik** analizleri, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Genel ölçek güvenilirlik katsayıları şu şekildedir:

Toplam ölçek için **Cronbach Alfa** katsayısı: .92

Toplam ölçek için Spearman Brown iki yarım test güvenilirlik katsayısı: .92

Alt testler bazında yapılan güvenilirlik analizleri ise derinlik göstermiştir. **Cronbach Alfa** değerleri .65 (Sosyal ve Öz Bakım becerileri) ile .82 (İlişki Kurma) arasında derinlik, Spearman Brown iki yarım test güvenilirlik değerleri de benzer şekilde .61 (Sosyal ve Öz Bakım becerileri) ile .84 (İlişki Kurma) arasında bulunmuştur. Bu bulgular, alt boyutların bazıları (özellikle Sosyal ve Öz Bakım) diğerlerine göre daha düşük, ancak kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, 57 maddenin 5 farklı alt boyutta toplandığını göstermektedir. Bu faktörler, otistik davran?? spektrumunun ayrılmış klinik alanların temsil eder ve yapı geçerliliğini destekler.

Bu 5 alt boyut, ölçeğin klinik olarak anlamlı ve ayırt edici sonuçlar üretmesine olanak tanır. Faktör analizi sonuçları, Türkçe formun orijinal ölçeğin teorik yapısını koruduğunu teyit etmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Davran?? Kontrol Listesi (Gözlemci veya ebeveyn taraf?ndan doldurulur)

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Otizm ?üphanesi olan veya otizm tan?s? alm?? çocuklar

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle çocukluk dönemi)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de yürütülen geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? örnekleme

Test Metodolojisi: 57 maddeden olu?an, 5 alt boyutlu bir davran?? de?erlendirme arac?dır. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Otizm Spektrum Bozuklu?u, psikometrik özellikler, iç tutarlılık, **Cronbach Alfa**, Spearman Brown, Duyusal, ?ili?ki Kurma

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Türkan Y?lmaz Irmak

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: turkan.yilmaz.irmak@ege.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2007 y?l?nda yay?mlanm??tır.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar (Türkan Y?lmaz Irmak) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Y?lmaz-Irmak, T., Tekinsav-Sütçü, S., Ayd?n, A., Sorias, O. (2007). Otizm Davran?? Kontrol Listesinin (ABC) geçerlilik ve güvenilirli?inin incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sa?l??? Dergisi*, 14(1), 13-23.

Makalenin d?? ba?lant?s?: scopemed.org

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [otizm-davranis-kontrol-listesi-abc-toad.pdf](#)

Otizm Davran?? Kontrol Listesi (ABC) Maddeleri

ABC ölçe?i toplam 57 maddeden olu?makta olup, bu maddeler a?a??daki 5 alt boyuta da??lm??t?:

Duyusal (9 madde)

?li?ki Kurma (12 madde)

Beden ve nesne kullan?m? (12 madde)

Dil Becerileri (13 madde)

Sosyal ve Öz Bak?m becerileri (11 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM